

ЗВО «УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»

Факультет суспільних і прикладних наук

кафедра естрадно-вокального мистецтва

ГАРМОНІЯ

СИЛЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань **02 «Культура і мистецтво»**
Спеціальність **025 «Музичне мистецтво»**
Освітній рівень **перший (бакалаврський)**
Освітньо-професійна програма **Естрадний спів**

Статус дисципліни **базова (обов'язкова)**
Мова викладання, навчання та оцінювання **українська**

Івано-Франківськ
ЗВО «Університет Короля Данила»
2022

ЗАТВЕРДЖЕНО на засіданні кафедри естрадно-вокального мистецтва.

Протокол № 2 від 30.08 2022 р.

Розробник:

Полякова Ірина Олександрівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцентка кафедри естрадно-вокального мистецтва

УЗГОДЖЕНО:

Гарант ОП, кандидат мистецтвознавства

Лідія КУРБАНОВА

Контактний телефон викладача	099 347 3242
e-mail	iryna.poliakova@ukd.edu.ua
Номер аудиторії чи кафедри	Кафедра естрадно-вокального мистецтва
Посилання на сайт	https://ukd.tdu.ua

**Лист оновлення та перезатвердження робочої програми
навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри	Підпис гаранта освітньої програми
2020-2021	31.08.2020	№ 1		
2021-2022	06.09.2021	№ 2		
2022-2023	30.08.2022	№ 2		

ВСТУП

Гармонія є навчальною дисципліною, що спрямована на формування та розвиток музичного мислення та спеціальних професійних компетентностей студентів спеціальності «Музичне мистецтво», професійного спрямування «Сольний естрадний спів». Вивчення гармонічних закономірностей музичної мови дає можливість осягнути історію музичного мистецтва у спеціалізованому ракурсі, а також пізнавати специфіку музичної мови задля осягнення змісту музичного твору та його адекватної виконавської інтерпретації.

Курс «Гармонія» є одним з найважливіших у процесі підготовки музиканта-професіонала в різних музичних навчальних закладах. Він вивчається впродовж чотирьох семестрів. За цей період студенти повинні опанувати увесь теоретичний матеріал, від діатоніки до хроматики, оволодіти навичками гри на фортепіано гармонічних послідовностей в межах періоду з відхиленнями й модуляціями, навчитись гармонізувати мелодію однотональної або різнотональної будови та аналізувати багатоголосий музичний твір з погляду ладо-тонального і ладо-функціонального розвитку.

Гармонія як навчальна дисципліна пов'язана з іншими предметами музично-теоретичного циклу та із спеціальними дисциплінами. Вона є базою для формування високої професійної майстерності майбутніх виконавців і викладачів музики. Правильне розуміння драматургічної ролі гармонії сприяє глибокому проникненню у зміст музичного твору. Знання конструктивних закономірностей гармонії допомагає розкрити специфіку музичної мови; вивчення основних принципів гармонічного багатоголосся дає можливість вільно орієнтуватися у музичному творі як керівникові музичного колективу, так і солісту-виконавцю.

Структура курсу «Гармонія» передбачає засвоєння теоретичного матеріалу з паралельним його практичним опрацюванням, в процесі якого акцент пропонується робити саме на практичній складовій курсу.

Мета навчальної дисципліни: Надати студентам уявлення про найважливіші закономірності гармонії як одного з виражальних та формотворчих засобів музики, що передбачає: розвиток музичного мислення і гармонічного слуху, виявлення інтересу до творчості; розпізнавання внутрішніх закономірностей і зв'язків гармонічної будови музичних творів; усвідомлення процесів розвитку та логіки становлення гармонічної будови музичного твору.

Завдання: надати теоретичні знання щодо формотворчого значення гармонії; навчити розуміти функціональну логіку в музичній будові; допомогти оволодіти комплексом ладо-гармонічних засобів, характерних для системи класичного музичного мислення; сформувати навички письмового викладення та гри на фортепіано гармонічних зворотів та послідовностей, навички

гармонізації даного голосу; сформувати навички гармонічного аналізу нескладних музичних творів; сформувати вміння добору акомпанементу у різних стилях та жанрах.

Предмет: Дисципліна Гармонія має практичну спрямованість та інтегративний характер, що передбачає як теоретичне, так і суто практичне засвоєння матеріалу. Практичний зміст предмету «Гармонія», вивчення якого базується на міжпредметних зв'язках з іншими теоретичними дисциплінами («Елементарна теорія музики», «Сольфеджіо», «Аналіз музичних форм»), повинен забезпечити формування та розвиток осмисленого ставлення до виконання музичного розвитку виражальної та формотворчої ролі гармонії.

Курс дисципліни «Гармонія» включає вивчення і практичне засвоєння матеріалу за такими напрямками:

- теоретичний матеріал (з ілюстраціями прикладів з музичної літератури та зразками розв'язання завдань);
- письмові роботи;
- гармонічний аналіз;
- гра на фортепіано.

Основною формою навчання є практичні заняття, в яких передбачається постійне поєднання роботи за всіма означеними напрямками, що сприятиме поступовому та всебічному засвоєнню матеріалу з даної дисципліни. З огляду на це основними напрямками роботи практичних занять є такі:

- письмові роботи (гармонізація мелодичних фрагментів, складання музичних періодів, елементів музичних композицій);
- усний та письмовий аналіз музичних творів та/або уривків;
- виконання (гра) на фортепіано гармонічних послідовностей, секвенцій, джазових цифровок;
- добір акомпанементу до народної та естрадної пісні, джазового стандарту тощо.

Навчальний матеріал дисципліни побудований на прикладах світової та української класичної та естрадної музики, творів сучасних українських та зарубіжних композиторів, народної української творчості, творів із шкільного репертуару. З метою підвищення ефективності навчання та досягнення високих програмних результатів студентами з різним рівнем підготовки, а також розвитку інформаційно-комунікаційної компетенції, у курсі передбачено використання мультимедійних збірок музичних диктантів, мультимедійних програм з слухових тренувань та основ композиції, а також онлайн-платформ для створення музичних семплів та аудіо-композицій.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- музичну термінологію,
- теоретичний та практичний матеріал з гармонії;

- про акорди та їхню структуру, будову акордів у чотириголоссі;
- про основні та побічні функції та їх ладово-функціональну якість та місце і значення у музичному періоді;
- основні правила голосоведення при сполученні акордів між собою;
- основні правила відхилення та модуляції.

Студенти мають **вміти**:

- володіти навичками гармонізації мелодії;
- створювати логічну послідовність акордів до даної мелодії чи баса;
- спроможність аргументувати і пояснити основну логіку та закономірності використання того чи іншого акорду й звороту при гармонізації мелодії;
- відчувати тонально-гармонічну структуру форми періоду і вільно орієнтуватися щодо використання відповідних гармонічних засобів;
- вирішувати гармонічні проблеми каденцій різного типу, мелодичних стрибків тощо;
- вміти розв'язати за правилами нестійкий акорд в тональності;
- грати на фортепіано різні вправи (музичні періоди, секвенції);
- вміти підбирати функціонально визначений акомпанемент до заданої теми-мелодії, використовуючи різні типи фактур;
- усвідомлено виконувати на інструменті музичну побудову за даною гармонічною схемою;
- зробити гармонічний аналіз періоду або уривку музичного твору;
- аналізувати тонально-гармонічну структуру музичного твору, розуміти його окремі елементи;
- набуття творчих якостей у створенні власних музичних прикладів.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курси	2,3		
Семестри	3,4,5,6		
Кількість кредитів ECTS	8		
Аудиторні навчальні заняття	практичні	<i>Стац.</i>	<i>Заочн.</i>
		112 год.	24 год.
Самостійна робота		98 год.	120 год.
Форми підсумкового контролю	Залік (3 семестр, екзамен (5 семестр)		

**СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ:**

Попередні дисципліни (пререквізити)	Наступні дисципліни (постреквізити)
Елементарна теорія музики	Сольфеджіо
Сольфеджіо	Аналіз музичних форм
Фортепіано	Історії музики
	Фортепіано
	Хорове диригування
	Український музичний фольклор
	Сольний естрадний спів
	Естрадний вокальний ансамбль

ПРОФЕСІЙНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ,

**ЯКИХ НАБУВАЮТЬ СТУДЕНТИ ВНАСЛІДОК ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ ЗГІДНО СТАНДАРТУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 025
«МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО» ДЛЯ ПЕРШОГО (БАКАЛАВРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ
ОСВІТИ (ЗАТВЕРДЖЕНОГО НАКАЗОМ МОН УКРАЇНИ №1166 ВІД 29.10.2018
РОКУ)**

<i>КОД КОМПЕТЕНТНОСТІ</i>	<i>НАЗВА КОМПЕТЕНТНОСТІ</i>	<i>РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ</i>
ІК	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що	РН 4. Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей

	передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії, музичної літератури, музичної педагогіки та виконавства.	драматургії, форми та художнього змісту. РН 8. Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.
ЗК 2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	РН 9. Демонструвати володіння теоретичними та практичними основами інструментування, аранжування музики та композиції, вміння здійснювати переклад музичних творів для різних колективів (оркестру, ансамблю, хору).
ЗК 8	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	РН12. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.
СК 4	Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.	РН 15. Демонструвати музично-теоретичні,
СК 7	Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності	

СК 10	Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.	культурно-історичні знання з музичного мистецтва.
СК 13	Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.	

ПОЛІТИКА КУРСУ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Основною формою проведення занять є пара (дві академічні години).

Поряд із викладенням нового матеріалу обов'язковими складовими заняття є опитування, розв'язання письмових завдань, гра на фортепіано гармонічних послідовностей і слухання музики.

Опитування, як правило, проводиться на кожному практичному занятті, але з метою повторення залучаються матеріали попередніх трем, що сприяє організації і стимулюванню самостійної роботи студентів. Форми опитування можуть бути різноманітними. Це й контроль за виконанням домашніх завдань, закріплення матеріалу попереднього заняття тощо.

Рівень засвоєння програмового матеріалу курсу оцінюється за 5-бальною системою на підставі результатів усного опитування, аудиторних контрольних робі, засвоєння практичного матеріалу та наявності практичних вмінь і навичок з окремих тем курсу. Пропущені практичні заняття або відробки незадовільного засвоєння навчального матеріалу проводяться викладачем згідно з графіком відробок пропущених або незарахованих практичних занять, який затверджується на засіданні кафедри на початку навчального року і проводяться щотижня.

ПОВЕДІНКА В АУДИТОРІЇ

Усі учасники освітнього процесу повинні дотримуватися норм і правил внутрішнього розпорядку відповідно до Статуту Університету, Положення про Фаховий коледж та Положення про систему внутрішнього розпорядку. Кожен студент має виявляти наполегливість, старанність, зацікавлення, дискувати, ставити запитання викладачеві і під час практичних занять. Усі учасники освітнього процесу повинні дотримуватися навчальної етики, поважно ставитися одне до одного, бути зваженими, уважними та дотримуватися дисципліни й часових (строкових) параметрів навчального процесу.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

На початку вивчення курсу викладач знайомить студентів з основними пунктами Положення про академічну доброчесність, відповідно до якого і здійснюється навчальний процес.

Під час виконання письмових контрольних завдань та виконання на фортепіано акордових послідовностей недопустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими (оригінальними).

ОСКАРЖЕННЯ ПРОЦЕДУРИ ПРОВЕДЕННЯ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ КОНТРОЛЬНИХ ЗАХОДІВ

Оскарження процедури проведення та результатів контрольних заходів відповідно до «Положення про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу студентів» розглядає та вирішує перший проректор або проректор з навчальної роботи на підставі заяви студента або подання декана.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Методи навчання – це методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності, методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності. На заняттях необхідно використовувати наступні методи навчання:

- **Словесні** методи (розповідь, пояснення, бесіда, дискусія, робота з першоджерелами);
- **наочні** (наочно-слуховий, наочно-виражальний);
- метод **спостереження**;
- метод **порівняння**;
- метод **музичного узагальнення**;
- **проблемно-пошуковий** метод, який ґрунтується на самостійному музичному мисленні, вирішенні проблемно-пошукових ситуацій тощо;
- метод **ідеальних типів** (за К. Юнгом і М. Вебером);
- метод **створення культурного контексту** за системою художнього виховання Б. Яворського та ін.;
- метод **творчих завдань**, які об'єднують всі елементи музичного знання в єдиний процес;
- метод **синхронного та діахронічного аналізу** музичних творів (паралелі з іншими видами мистецтва в контексті «стилю епохи») тощо;
- методи **контролю** (самоконтролю, взаємоконтролю), **корекції** (самокорекції, взаємокорекції) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Контрольні заходи.

Функція контрольних заходів полягає у перевірці та закріпленні учнями набутих знань та навичок. Контрольні заходи розподіляються на поточні, так звані тематичні опитування, підсумкові, які здійснюються наприкінці семестру або навчального року та випускний іспит.

Матеріал для контрольних заходів викладач добирає самостійно або використовує наявну навчально-методичну літературу.

Рекомендується проводити поточні та підсумкові контрольні заходи у наступних формах:

- письмові контрольні роботи;

- письмова або усна характеристика музично-теоретичного аналізу творів з репертуару студентів за фахом;
- творча письмова робота;
- усне опитування;
- випускний іспит

До основних методів контролю належать:

1. **Попередній контроль** спрямований на виявлення знань, умінь і навичок студентів з тем, які будуть вивчатися.
2. **Поточний контроль** знань здійснюється під час практичних занять по запланованих основних темах та виконання студентом самостійної роботи з метою перевірки засвоєння попереднього матеріалу і виявлення проблем опанування тими чи іншими навичками.
3. **Тематичний контроль** здійснюється періодично, після вивчення нової теми чи нового розділу і має на меті систематизацію знань та умінь студентів.
4. **Підсумковий контроль** проводиться в кінці семестру на заліку, а також після закінчення курсу на іспиті.

Отже, найбільш оптимальними видами діагностики та контролю знань студентів з навчальної дисципліни є:

1. Поточний контроль – усне опитування та виконання письмових завдань (тестів), виступи, презентації на практичних заняттях. Оцінювання здійснюється за національною чотирибальною шкалою – “2”; “3”; “4”; “5”.

Фіксація поточного контролю здійснюється в “Електронному журналі обліку успішності академічної групи” на підставі чотирибальної шкали. У разі відсутності студента на занятті виставляється “н”. За результатами поточного контролю у Журналі автоматично обчислюється підсумкова оцінка та здійснюється підрахунок пропущених занять. Усереднена оцінка переводиться в 100-бальну шкалу згідно нижченаведеної таблиці.

Усі пропущені заняття, а також негативні оцінки студенти зобов’язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. У випадку недотримання цієї норми, замість “н” в журналі буде виставлено “0” (нуль балів) без права перездачі.

Студенти повинні мати оцінки з не менше 50% аудиторних занять. До підсумкового контролю допускаються студенти, які за результатами поточного контролю отримали 35 балів і більше. Усі студенти, що отримали 34 бали і менше, не допускаються до складання підсумкового контролю і на підставі

укладання додаткового договору, здійснюють повторне вивчення дисципліни впродовж наступного навчального семестру.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗА ЄКТС

ШКАЛА В БАЛАХ	ОЦІНКА ЗАШКАЛОЮ ECTS	НАЦІОНАЛЬНА ШКАЛА	КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
90 – 100	A	5 «відмінно»	Відвідування не менше ніж 90 % від кількості занять, бездоганне та вчасне виконання усіх завдань відповідної складності, оперування необхідним фактологічним і термінологічним багажем, вміння застосувати їх для вирішення практичних завдань. Досконале володіння практичними навичками та відмінне виконання практичних завдань по темах, передбачених програмою навчальної дисципліни «Гармонія».
83 – 89	B	4 «дуже добре»	Відвідування не менше ніж 80-85 % від кількості занять, вчасне виконання усіх завдань відповідної складності, володіння необхідним
76 – 82	C	4 добре	термінологічним багажем. Студент іноді може допуститися дві-три суттєві помилки.

68 – 75	D	3 «задовільно»	Відвідування не менше ніж 70-75 % від кількості занять, виконання усіх практичних завдань відповідної складності, при яких допущено 5–7 суттєвих помилок. Студент не достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, плутає термінологію, не вміє застосувати її на практиці. Студент слабо орієнтується в
60 – 67	E	3 «достатньо»	теоретичному матеріалі, його знання достатньо фрагментарні, являють собою набір окремих фактів, не пов'язані в цілісну систему.
35 – 59	FX	2 «незадовільно»	Відвідування менше ніж 50 % від кількості занять, невиконання практичних завдань або їх виконання на низькому технічному, рівні, що не відповідає вимогам. Студент не здатний логічно вибудувати причинно-наслідковий ряд у вирішенні практичного завдання; не володіє спеціальною термінологією; не може застосувати своїх знань на практиці. Оглядовий рівень опанування матеріалу.

0–34	F	2 «неприйнятно»	Відвідування менше ніж 30 % від кількості занять, відсутність виконання всіх контрольних робіт з гармонії або їх виконання на дуже низькому фаховому рівні, що навіть приблизно не відповідає вимогам. Студент не орієнтується ні в теоретичному матеріалі, ні в необхідній термінології.
------	----------	-----------------	---

2. Підсумковий (семестровий) контроль проводиться для встановлення рівня досягнення здобувачами освіти програмних результатів навчання з навчальної дисципліни (освітнього компонента), після завершення вивчення дисципліни.

Підсумковий контроль знань з гармонії проводиться у формі диференційованого заліку у вигляді залікових контрольних робіт, гармонічного аналізу уривків з музичних творів та гра гармонічних послідовностей на фортепіано.

За результатами підсумкового контролю студент може отримати 40 балів. Студенти, які під час підсумкового контролю отримали 24 бали і менше, вважаються такими, що не склали екзамен/диференційований залік і повинні йти на перездачу.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни, яка виставляється в екзаменаційних відомостях, оцінюється в балах (національної шкали, 100-бальної шкали й шкали ЄКТС) і є сумою балів, отриманих під час поточного та підсумкового контролю.

Студенти можуть підвищувати свій рейтинг під час екзаменаційній сесії через одноразову повторну перездачу, попередньо подавши заяву адміністрації факультету не пізніше одного робочого дня після сесії.

Одержаний при підвищенні рейтингу результат буде остаточним при виставленні підсумкового контролю.

Студенти, які не з'явилися на екзамени без поважних причин, вважаються такими, що отримали незадовільну оцінку.

3. Оцінювання самостійної роботи проводиться як під час поточного, так і під час підсумкового контролю знань.

Оцінювання самостійної роботи, яка передбачена в тематичному плані дисципліни разом з аудиторною роботою, здійснюється під час проведення практичних занять. Поточний контроль передбачає усну відповідь, вирішення задач з гармонізації мелодії, гру гармонічних послідовностей, ситуаційних задач, виконання індивідуальних завдань, відпрацювання практичних навичок тощо.

Виставлення балів за самостійну роботу під час поточного контролю обов'язково супроводжується оцінювальними судженнями. Бали додаються до балів, які отримав студент під час поточного контролю, але не більше, ніж кількість балів з оцінювання окремої теми заняття.

Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних занять, контролюється під час підсумкового контролю.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ГАРМОНІЯ»

1. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(Для студентів 2 курсу передбачається вивчення з 1 по 19 тему програмового матеріалу; для студентів 3 курсу – з 20 по 36 тему)

Тема 1. Акорди та їх види.

1. Співзвуччя. Акорди та їх види.
2. Типи акордів та їх назви. Назви звуків акордів.
3. Функціональна система головних тризвуків.
4. Обернення тризвуків й септакордів та їх назви.
5. Види неакордових звуків (затримання, прохідні, допоміжні, упередження).
Типи викладу.
6. Поліфонічний і гомофонний виклад.

Тема 2. Чотириголосний виклад.

1. Чотириголосний виклад.
2. Неакордові звуки – затримання, прохідні, допоміжні, упередження (предйом).
3. Чотириголосий виклад тризвуків. Подвоєння в тризвуках.

4. Мелодичне положення тризвуків.
5. Перехрещення голосів.

Тема 3. Функційна система головних тризвуків.

1. Поняття про ладову функцію та функціональність, поняття звороту та його види.
2. Логіка послідовності гармонічного звороту.
3. Головні тризвуки.
4. Гармонічний зворот. Формули зворотів. Назви зворотів.

Тема 4. Сполучення головних тризвуків.

1. Голосоведення та його типи (плавне, стрибкоподібне, протилежне, опосередковане).
2. Співвідношення акордів (кварто-квінтове, терцове, секундове).
3. Правила сполучення головних тризвуків.
4. Способи сполучення тризвуків: гармонічний, мелодичний.

Тема 5. Музичний синтаксис. Гармонізація мелодії головними тризвуками.

1. Період. Речення. Каденції.
2. Каденції та їх види. Класифікація каденцій за їх гармонічним змістом, розташуванням у формі, особливостями заключного акорду.
3. Види періодів.
4. Гармонізація мелодії головними тризвуками.
5. Поняття гармонізації. Правила розташування функцій в мелодії.

5

Тема 6. Переміщення. Стрибки терцієвих тонів.

1. Переміщення акорду. Техніка переміщення.
2. Значення переміщення для мелодико-ритмічного руху в межах одного тризвуку.
3. Переміщення із зміною та без зміни розташування. Техніка та значення переміщень
4. Стрибки терцієвих тонів у сопрано й тенорі при з'єднанні тризвуків.
- 5.

Тема 7. Гармонізація баса.

1. Практичні вказівки по гармонізації баса.

2. Аналіз ступенів басового голосу як передумова його гармонізації.
3. Ритмічні співвідношення басового і верхніх голосів.
4. Вимоги щодо характеру руху мелодичної лінії.

Тема 8. Кадансовий квартсекстакорд (К 6/4).

1. Кадансовий квартсекстакорд (К 6/4).
2. Функційні особливості К 6/4, його поліфункціональність, метричні умови.
3. Різні можливості для його використання (голосоведіння, оточуючі гармонії) в половинній і заключній каденції.
4. Виразне значення, подвоєння та переміщення кадансового квартсекстакорду.
- 5.

Тема 9. Секстакорди головних тризвуків.

1. Секстакорди головних тризвуків. Їх будова, подвоєння звуків, вузьке, широке, мішане розташування, умови голосоведіння.
2. Паралельні квінти та октави.
3. Сполучення тризвуків з секстакордами, переміщення.
4. Послідовність тризвуку і секстакорду одного ступеня як різновидність переміщення.
5. Умови подвоєння терції в секстакорді.

Тема 10. Сполучення секстакорду з тризвуками і двох секстакордів.

1. Сполучення секстакорду з тризвуками кварто-квінтового і секундового співвідношення.
2. Низхідний рух басу у звороті IV-V6, паралельний і протилежний рух квінт, прим та октав як заборонений прийом голосоведення.
3. Сполучення двох секстакордів кварто-квінтового і секундового співвідношення.
4. Особливості мінору

Тема 11. Стрибки при сполученні тризвуків з секстакордами та двох секстакордів.

1. Стрибки при сполученні тризвуків з секстакордами та двох секстакордів.
2. Стрибки квінт і прим, подвійні стрибки.
3. Поняття прихованих квінт і октав.
4. Заборона їх у крайніх голосах при висхідних стрибках у мелодії.

Тема 12. Квартсекстакорди.

1. Квартсекстакорди.
2. Прохідні й допоміжні квартсекстакорди (6/4). Прохідні 6/4 доміанти й тоніки (Т – D 6/4 – T 6 і навики; S – T 6/4 – S 6 і навики).
3. Особливості голосоведення. Допоміжні квартсекстакорди (6/4) субдомінанти і тоніки (Т – S 6/4 – T; S – T 6/4 – S).
4. Голосоведення.
5. Допоміжні квартсекстакорди в каденціях: додаткова плагальна каденція з допоміжним субдомінантовим квартсекстакордом.

Тема 13. Септакорди. Домінантсептакорд (D 7)

1. Септакорди. Основний доміантсептакорд (D 7).
2. Вузьке, широке і мішане розташування. дисонантність доміантсептакорду.
3. Зворот K 6/4 – D7. Прохідна септима та септима взята стрибком у послідовності D – D 7.
4. Підготовка D 7 і голосоведення. Розв'язання D 7 в T(t).
5. Стрибки при розв'язанні D 7 в T (t). Стрибки квінт. Подвійні стрибки

Тема 14. Обернення D 7.

1. Обернення D 7. Назви і позначення.
2. Розв'язання обернень D 7.
3. Прохідна та взята стрибком септима у зворотах D 6 – D 6/5; D – D 2.
4. Прохідний D 4/3.
5. Особливості голосоведіння у звороті T – D 4/3 – T6.

Тема 15. Повна функційна система мажору і гармонічного мінору.

1. Повна функційна система мажору і гармонічного мінору.
2. Три функційні групи.
3. Особливості тонічної групи.
4. Особливості гармонічного мінору.
5. Звороти повної функційної системи.
6. Автентичні і плагальні звороти.

Тема 16. Тризвук і секстакорд II ступеня (SII 6 та SII).

1. Тризвуки субдомінантової групи.
2. Секстакорд і тризвук II ступеня (SII 6 та SII). SII 6 – подвоєння.
3. Приготування SII 6 та SII акордами T та S функцій.
4. Підготовка і сполучення з акордами домінантової групи.

Тема 17. Тризвук VI ступеня ладу (TSVI). Перервана каденція.

1. Тризвук VI ступеня ладу (TSVI).
2. Функційні особливості VI ступеня. TSVI – проміжна ланка (T – TSVI – S або SII 6).
3. Перервана каденція. Перерваний зворот (D – TSVI).
4. Подвоєння терцієвого тону при розв'язанні D7 в шостий ступінь.
5. Перервана каденція у другому реченні як засіб розширення меж періоду.
6. Інші засоби розширення періоду.

Тема 18. Септакорд II ступеня (SII 7).

1. Септакорд II ступеня (SII 7). Функційні особливості.
2. Обернення SII 7.
3. Субдомінантсептакорд та його обернення як головний септакорд субдомінантової групи.
4. Підготовка SII 7 і його обернень.
5. Розв'язання SII 7 та його обернень у T, T 6 та прохідний T 6/4 і K 6/4.
6. Внутрішньо функційне розв'язання SII 7 через акорди D 7.

Тема 19. Увідні септакорди (DVII 7).

1. Увідні септакорди (DVII 7). Види DVII 7. як акорди домінантової функції.
2. Септакорд сьомого ступеня та його обернення
3. Підготовлення DVII 7 та його обернень акордами тонічної, субдомінантової та домінантової функцій.
4. Особливості розв'язання DVII 7 в тоніку: з подвоєнням терції або прими (в залежності від розташування).
5. Внутрішньо функціональний перехід DVII 7 та його обернень у D 7 та його обернення.
6. Звороти з прохідними акордами DVII 4/3 та DVII 2 у субдомінантовому значенні.

Тема 20. Домінантнонакорд (D 9)

1. Домінантнонакорд (D 9).

2. Визначення і позначення.
3. Великий і малий нонакord.
4. Акордова підготовка і розв'язання D 9 в T.

Тема 21. Менш вживані акорди домінантової групи.

1. Секстакорд VII-го зменшеного ступеня (DVII 6).
2. Подвоєння звуків у DVII 6. DVII 6 при гармонізації висхідного верхнього тетракорду мажору та мелодичного мінору. DVII 6.
3. Тризвук III ступеня мажору (DIII).
4. Функціональна особливість тризвуку третього ступеня.
5. Тризвук третього ступеня при гармонізації низхідного верхнього тетракорду натурального мажору.

Тема 22. Домінанта з секстою.

1. Менш вживані акорди домінантової групи. Домінанта з секстою.
2. Особливості акорду.
3. Секста як замітник квінти в акордах домінантової групи.
4. Умови використання.
5. Домінанта з секстою в каденціях як затримання або як упередження.

Тема 23. Акорди подвійної домінанти (DD, DD 7, DDVII 7).

1. Акорди подвійної домінанти (DD, DD 7, DDVII 7).
2. Функціональні особливості та призначення акордів DD.
3. DD в мажорі і в мінорі.
4. DD в каденції. Місце DD в каденційних зворотах. Найпоширеніші каденційні різновидності DD: DD 5/6 і 3/4, DDVII 7 і 5/6.
5. Хроматичний хід при приготуванні акордів DD акордами субдомінантової функції.
6. Розв'язання акордів DD у K 6/4 та D.
7. Допоміжні акорди DD між K 6/4 та його повторенням. Акорди DD у плагальних каденціях.

Тема 24. Подвійні домінанти в середині побудови.

1. Подвійні домінанти в середині побудови.
2. Акордова підготовка і розв'язання акордів DD у позакаденційних умовах.
3. Розв'язання акордів DD в D та прохідний T 6/4.

4. Перехід акордів DD в дисонуючі акорди D та S групи.
5. Звороти з прохідними акордами за участю акордів DD.

Тема 25. Альтерація акордів подвійної домінанти

1. Альтерація акордів подвійної домінанти (DD 7 b5, DDVII 7 b 3).
2. Особливості альтерації в мажорі (гармонічний мажор з пониженим VI ст.) та в мінорі.
3. Умови використання.

Тема 26. Альтерація акордів субдомінантової групи. Неаполітанський акорд.

1. Альтерація акордів субдомінантової групи.
2. Хроматичне зміння II ступеня в акордах S. *Неаполітанський акорд*. Пониження II ступеня.
3. *Неаполітанський секстакорд* в мінорі і мажорі.
4. Подвоєння, підготовка, розв'язання.
5. Неаполітанський секстакорд у плагальних зворотах.
6. Неаполітанський септакорд. Основний тризвук II низького ступення. Альтерація субдомінанти в мажорі.

Тема 27. Типи тональних співвідношень. Відхилення, модуляція, співставлення.

1. Типи тональних співвідношень.
2. Однотональний та різнотональний виклади музичного матеріалу.
3. Головні й побічні тональності.
4. Функціональний зв'язок головної та побічної тональності.
5. Тональний план.

Тема 28. Відхилення.

1. Відхилення. Хроматична система.
2. Тональності діатонічної спорідненості.
3. Прохідні й каденційні відхилення.
4. Метричні умови здійснення відхилень.
5. Засоби відхилення. Поняття про побічні домінанти та субдомінанти.
6. Голосоведіння при введенні побічних D і S.
7. Порядок відхилень у періоді. Перерваний зворот як засіб відхилення..

Тема 29. Відхилення. Хроматичні секвенції.

1. Секвенції. Поняття хроматичних секвенцій. Відхилення.
2. Хроматичні секвенції – ланцюжок відхилень у інші тональності.
3. Будова ланки секвенції. Голосоведення.
4. Функціональна підпорядкованість всіх ланок хроматичної секвенції.
5. Секвентне розширення періоду. Виразне значення хроматичних секвенцій, їх динамічні можливості та місце у формі.

Тема 30. Модуляція.

1. Модуляція. Визначення: модуляція – перехід в іншу тональність та закріплення її досконалою каденцією.
2. Типові напрями модуляцій. Модуляція як фактор формотворення.
3. Модулюючий період.
4. Функції модуляції в музичній формі.
5. Типи модуляцій.

Тема 31. Модуляція в тональності діатонічної спорідненості.

1. Модуляція в тональності діатонічної спорідненості або першого ступеня спорідненості.
2. Визначення тональностей I ступеня спорідненості до мажору і мінору.
3. Чотири етапи модуляційного процесу: підготовка, спільний акорд, модулюючий акорд, закріплення нової тональності – наявність заключної каденції.
4. Модуляція через відхилення у тональність спільного акорду.

Тема 32. Модуляції другого ступеня спорідненості. (Теорія).

1. Модуляції другого ступеня спорідненості.
2. Визначення тональностей другого ступеня спорідненості до заданої.
3. Модуляція другого ступеня спорідненості в тональності з різницею в 2-а ключових знаки.
4. Модуляція другого ступеня спорідненості в тональності з різницею в 3-5 ключових знаків.

Тема 33. Поняття енгармонічної модуляції. (Теорія).

1. Загальні поняття про енгармонічну модуляцію.

2. Енгармонічна модуляція через енгармонічні заміни звуків VII 7 з оберненнями.
3. Енгармонічна модуляція через енгармонічні заміни звуків DDVII 7 з оберненнями.
4. Енгармонічна модуляція через енгармонічні заміни звуків побічних D 7 з оберненнями.

2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

(денна форма навчання)

<i>№ теми</i>	<i>НАЗВА ТЕМИ</i>	<i>Кількість годин стаціонару</i>			
		<i>В С ь о г о</i>	<i>А У Д И Т О Р Н і</i>	<i>П Р А К Т И Ч Н і</i>	<i>С А М О С Т І Й Н і</i>
1	Акорди та їх види. Головні тризвуки	4	2	2	2
2	Чотириголосний виклад тризвуків	5	2	2	3
3	Функційна система головних тризвуків	4	2	2	2
4	Сполучення головних тризвуків. Гармонічне і мелодичне сполучення.	10	6	6	4
5	Музичний синтаксис. Період. Гармонізація мелодії головними тризвуками	10	6	6	4
6	Переміщення. Стрибки терцієвих тонів.	7	4	4	3
7	Гармонізація баса.	4	2	2	2
8	Кадансовий квартсекстакорд (К 6/4).	8	4	4	4
9	Секстакорди головних тризвуків.	4	2	2	2
10	Сполучення секстакорду з тризвуками і	7	4	4	3

	двох секстакордів				
11	Стрибки при сполученні тризвуків з секстакордами та двох секстакордів.	7	4	4	3
12	Квартсекстакорди. Види та умови використання	7	4	4	3
13	Септакорди. Домінантсептакорд (D 7). Розв'язання в тоніку.	5	2	2	3
14	Обернення D 7. Розв'язання і умови використання	10	6	6	4
15	Повна функційна система мажору і гармонічного мінору.	4	2	2	2
16	Тризвук і секстакорд II ступеня (SII 6 та SII). Умови використання.	7	4	4	3
17	Тризвук VI ступеня ладу (TSVI). Перервана каденція	7	4	4	3
18	Септакорд II ступеня (SII 7).	7	4	4	3
19	Увідні септакорди (DVII 7). Види. Розв'язання. Умови використання	8	4	4	4
20	Домінантнонакорд (D 9) Умови використання.	4	2	2	2
21	Менш вживані акорди домінантової групи. Тризвук III ст. (DIII), Секстакорд VII ст. (DVII 6). Умови використання.	8	4	4	4
22	Домінанта з секстою. Умови використання.	7	4	4	3
23	Акорди подвійної домінанти (DD, DD 7, DDVII 7). Використання в каденціях	7	4	4	3
24	Подвійні домінанти в середині побудови.	5	2	2	3

25	Альтерація акордів подвійної домінанти (DD 7 b5, DDVII 7 b 3)	10	6	6	4
26	Альтерація акордів субдомінантової групи. Неаполітанський акорд	5	2	2	3
27	Типи тональних співвідношень. Відхилення, модуляція, співставлення.	4	2	2	2
28	Відхилення. Засоби відхилення.	8	4	4	4
29	Хроматичні секвенції як засіб розширення періоду. Будова, голосоведення.	6	2	2	4
30	Модуляція. Типи модуляцій.	4	2	2	2
31	Модуляція в тональності діатонічної спорідненості. Етапи модуляційного процесу	11	6	6	5
32	Модуляцій другого ступеня спорідненості. (Теорія).	4	2	2	2
33	Поняття енгармонічної модуляції. (Теорія). Енгармонічна модуляція через енгармонічні заміни звуків VII 7, DDVII 7, побічних D7 з оберненнями.	4	2	2	2
<i>Кількість годи на вивчення дисципліни</i>		210	112	112	98
<i>Підсумковий контроль</i>		30			
<i>Всього годин</i>		240			

3. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	№ заняття	НАЗВА ТЕМИ	Кількіст годин	
			Стац.	З/в
1	Практичне 1	<i>Акорди та їх види. Головні тризвуки</i>	2	0.5
2	Практичне 2	<i>Чотириголосний виклад тризвуків.</i>	2	0.5
3	Практичне 3	<i>Функційна система головних тризвуків.</i>	2	0.5
4	Практичне 4	<i>Сполучення головних тризвуків. Гармонічне і мелодичне</i>	6	1
5	Практичне 5	<i>Музичний синтаксис. Період. Гармонізація мелодії головними тризвуками</i>	6	0.5
6	Практичне 6	<i>Переміщення. Стрибки терцієвих тонів.</i>	4	0.5
7	Практичне 7	<i>Гармонізація баса.</i>	2	0.5
8	Практичне 8	<i>Кадансовий квартсекстакорд (К 6/4).</i>	4	1
9	Практичне 9	<i>Секстакорди головних тризвуків.</i>	2	0.5
10	Практичне 10	<i>Сполучення секстакорду з тризвуками і двох секстакордів</i>	4	1
11	Практичне 11	<i>Стрибки при сполученні тризвуків з секстакордами та двох секстакордів.</i>	4	0.5
12	Практичне 12	<i>Квартсекстакорди . Види та умови використання</i>	4	1
13	Практичне 13	<i>Септакорди. Домінантсептакорд (D 7). Розв'язання в тоніку.</i>	2	0.5
14	Практичне 14	<i>Обернення D 7. Розв'язання і умови використання</i>	6	1

15	Практичне 15	<i>Повна функційна система мажору і гармонічного мінору.</i>	2	0.5
16	Практичне 16	<i>Тризвук і сектакорд II ступеня (SII 6 та SII). Умови використання.</i>	4	1
17	Практичне 17	<i>Тризвук VI ступеня ладу (TSVI). Перервана каденція</i>	4	1
18	Практичне 18	<i>Септакорд II ступеня (SII 7).</i>	4	1
19	Практичне 19	<i>Увідні септакорди (DVII 7). Види. Розв'язання. Умови використання</i>	4	1
20	Практичне 20	<i>Домінантнонакорд (D 9) Умови використання.</i>	2	0.5
21	Практичне 21	<i>Менш вживані акорди домінантової групи. Тризвук III ст. (DIII), Сектакорд VII ст. (DVII 6). Умови використання.</i>	4	0.5
22	Практичне 22	<i>Домінанта з секстою. Умови використання.</i>	4	1
23	Практичне 23	<i>Акорди подвійної домінанти (DD, DD 7, DDVII 7). Використання в каденціях</i>	4	1
24	Практичне 24	<i>Подвійні домінанти в середині побудови.</i>	2	0.5
25	Практичне 25	<i>Альтерація акордів подвійної домінанти (DD 7 b5, DDVII 7 b 3)</i>	6	1
26	Практичне 26	<i>Альтерація акордів субдомінантової групи. Неаполітанський акорд</i>	2	0.5
27	Практичне 27	<i>Типи тональних співвідношень. Відхилення, модуляція, співставлення.</i>	2	0.5
28	Практичне 28	<i>Відхилення. Засоби відхилення.</i>	4	1
29	Практичне 29	<i>Хроматичні секвенції як засіб розширення</i>	2	1

		<i>періоду. Будова, голосоведення.</i>		
30	Практичне 30	<i>Модуляція. Типи модуляцій.</i>	2	0.5
31	Практичне 31	<i>Модуляція в тональності діатонічної спорідненості. Етапи модуляційного процесу.</i>	6	1
32	Практичне 32	<i>Модуляцій другого ступеня спорідненості. (Теорія).</i>	2	0.5
33	Практичне 33	<i>Поняття енгармонічної модуляції. (Теорія). Енгармонічна модуляція через енгармонічні заміни звуків VII 7, DDVII 7, DVII 7 при відхиленні.</i>	2	0.5
Всього практичних занять			112	24

4. САМОСТІЙНА РОБОТА

Кожна тема передбачає виконання самостійних домашніх завдань по темах навчальної дисципліни «Гармонія»: письмову роботу (гармонізацію мелодії з використанням вивчених гармонічних засобів); гру на фортепіано заданих гармонічних послідовностей відповідно до вивченого теоретичного матеріалу; аналіз заданих уривків з музичних творів.

<i>Назва теми</i>	<i>Завдання для самостійної роботи по темах навчального курсу</i>	<i>Кількість години</i>		<i>Рекомендовані джерела інформації</i>
		<i>Стац</i>	<i>Заочн</i>	
Тема 2. Чотириголосний виклад	Теорія. Вивчити теоретичний матеріал практичного заняття. Знати закони чотириголосого	2	2	2, 3, 4, 7, 9, 10, 11,

тризвуків	<p>викладу тризвуків, подвоєння, мелодичне положення в тризвуках.</p> <p>Практичні завдання. Вміти виконати практичні завдання за вказаними параметрами..</p>			12, 13
Тема 3. Функційна система головних тризвуків	<p>Теорія. Вивчити теоретичний матеріал практичного заняття.</p> <p>Дати характеристику поняття ладових функцій, їх видів, логіки послідовності гармонічних зворотів та їх назви.</p> <p>Практичні завдання. Запис чотириголосого викладу тризвуків. Аналіз уривків з музичних творів.</p>	2	5	2, 3, 4, 7, 9, 10, 11, 12, 13
Тема 4. Сполучення головних тризвуків	<p>Теорія. Вивчити теоретичний матеріал практичного заняття.</p> <p>Сполучення головних тризвуків. Способи сполучення тризвуків (гармонічний, мелодичний).</p> <p>Практичні завдання. Письмові роботи – сполучення головних тризвуків. Гра на фортепіано заданих гармонічних зворотів по темі. Аналіз уривків з музичних творів.</p>	4	5	2, 3, 4, 7, 9, 10, 11, 12, 13
Тема 5. Гармонізація мелодії	<p>Теорія. Вивчити теоретичний матеріал практичного заняття. Гармонізація мелодії головними тризвуками. Вміти визначати</p>	4	5	1, 2, 3, 4, 7, 9, 10, 11, 12, 13

<p><i>головними тризвуками</i></p>	<p>розташування функцій в мелодії.</p> <p>Практичні завдання. Письмова робота – гармонізація мелодії головними тризвуками. Гра на фортепіано заданих гармонічних зворотів по темі. Аналіз уривків з музичних творів.</p>			
<p>Тема 6 Переміщення. Стрибки терцієвих тонів</p>	<p>Теорія. Вивчити теоретичний матеріал практичного заняття. Переміщення акорду. Техніка переміщення. Переміщення із зміною та без зміни розташування. Техніка та значення переміщень. Стрибки терцових тонів. Сполучення.</p> <p>Практичні завдання. Письмова робота – гармонізація мелодії головними тризвуками з переміщення і стрибками терцій. Гра на фортепіано заданих гармонічних зворотів по темі. Аналіз уривків з музичних творів.</p>	4	4	1, 2, 3, 4, 7, 9, 10, 11, 12, 13
<p>Тема 7 Гармонізація баса</p>	<p>Теорія. Вивчити теоретичний матеріал практичного заняття. Гармонізація баса. Практичні вказівки по гармонізації баса.</p> <p>Практичні завдання. Письмова робота – гармонізація баса головними тризвуками. Гра на фортепіано заданих гармонічних зворотів по темі. Аналіз уривків з музичних творів.</p>	2	4	1, 2, 3, 4, 7, 9, 10, 11, 12, 13

<p>Тема 8. Кадансовий квартсекста корд (К 6/4)</p>	<p>Теорія. Вивчити теоретичний матеріал практичного заняття. Кадансовий квартсекстакорд (К 6/4). Функційні особливості К 6/4.</p> <p>Метричні умови, голосоведіння, оточуючі гармонії) в половинній і заключній каденції. Подвоєння та переміщення кадансового квартсекстакорду.</p> <p>Практичні завдання. Письмова робота – гармонізація мелодії головними тризвуками з К 6/4. Гра на фортепіано заданих гармонічних зворотів по темі. Аналіз уривків з музичних творів.</p>	3	5	1, 2, 3, 4, 7, 9, 10, 11, 12, 13
<p>Тема 9. Секстакорди головних тризвуків</p>	<p>Теорія. Вивчити теоретичний матеріал практичного заняття. Секстакорди головних тризвуків. Їх будова, подвоєння звуків, вузьке, широке, мішане розташування, умови голосоведіння.</p> <p>Практичні завдання. Письмова робота – гармонізація мелодії з використанням секстакордів. Гра на фортепіано заданих гармонічних зворотів по темі. Аналіз уривків з музичних творів.</p>	4	5	1, 2, 3, 4, 7, 9, 10, 11, 12,13
<p>Тема 9. Секстакорди</p>	<p>Теорія. Вивчити теоретичний матеріал практичного заняття. Секстакорди головних</p>	3	5	2, 3, 4, 7, 9, 10, 11,

<p>головних тризвуків</p>	<p>тризвуків. Їх будова, подвоєння звуків, вузьке, широке, мішане розташування, умови голосоведіння.</p> <p>Практичні завдання. Письмова робота – запис сектакордів</p> <p>головних тризвуків. Аналіз уривків з музичних творів.</p>			<p>12,13</p>
<p>Тема 10.</p> <p>Сполучення сектакорду з тризвуками і двох сектакордів</p>	<p>Теорія. Вивчити теоретичний матеріал практичного заняття.</p> <p>Сполучення сектакорду з тризвуками кварто-квінтового і секундового співвідношення. Низхідний рух басу у звороті IV-V6, паралельний і протилежний рух квінт, прим як заборонені. Сполучення двох сектакордів кварто-квінтового і секундового співвідношення. Особливості мінору.</p> <p>Практичні завдання. Письмова робота – гармонізація мелодії з використанням сектакордів. Гра на фортепіано заданих гармонічних зворотів по темі. Аналіз уривків з музичних творів</p>	<p>4</p>	<p>5</p>	<p>1, 2, 3, 4, 7, 9, 10, 11, 12, 13</p>
<p>Тема 11.</p> <p>Стрибки при сполученні тризвуків з сектакорда ми та двох сектакордів.</p>	<p>Теорія. Вивчити теоретичний матеріал практичного заняття.</p> <p>Стрибки при сполученні тризвуків з сектакордами (стрибки квінт і прим, подвійні стрибки) та двох сектакордів.</p> <p>Практичні завдання. Письмова робота – гармонізація</p>	<p>4</p>	<p>5</p>	<p>1, 2, 3, 4, 7, 9, 10, 11, 12, 13</p>

	мелодії з використанням секстакордів. Гра на фортепіано заданих гармонічних зворотів по темі. Аналіз уривків з музичних творів.			
Тема 12. Квартсекстакорди	<p>Теорія. Вивчити теоретичний матеріал практичного заняття. Квартсекстакорди. Прохідні й допоміжні квартсекстакорди (6/4).</p> <p>Практичні завдання. Письмова робота – гармонізація мелодії з використанням квартсекстакордів. Гра на фортепіано заданих гармонічних зворотів по темі. Аналіз уривків з музичних творів.</p>	4	4	1, 2, 3, 4, 7, 9, 10, 11, 12, 13
Тема 13. Септакорди. Домінантсептакорд (D 7)	<p>Теорія. Вивчити теоретичний матеріал практичного заняття. Септакорди. Основний доміантсептакорд (D 7). Вузьке, широке і мішане розташування. Підготовка та розв'язання D 7 втоніку.</p> <p>Практичні завдання. Письмова робота – гармонізація 7. мелодії з використанням D 7 в каденціях. Гра на фортепіано заданих гармонічних зворотів по темі. Аналіз уривків з музичних творів.</p>	3	4	1, 2, 3, 4, 7, 9, 10, 11, 12, 13
Тема 14.	Теорія. Вивчити теоретичний			1, 2, 3, 4,

<p>Обернення D 7</p>	<p>матеріал практичного заняття. Обернення D 7. Назви і позначення. Розв'язання обернень D 7.</p> <p>Практичні завдання. Письмова робота – гармонізація мелодії з використанням D 7 та його обернень. Гра на фортепіано заданих гармонічних зворотів по темі. Аналіз уривків з музичних творів.</p>	4	5	7, 9, 10, 11, 12, 13
<p>Тема 16. Тризвук і секстакорд II ступеня (SII 6 та SII).</p>	<p>Теорія. Вивчити теоретичний матеріал практичного заняття. Тризвуки та секстакорди субдомінантової групи. Секстакорд і тризвук II ступеня (SII 6 та SII). SII 6 – подвоєння. Приготування SII 6 та SII акордами T та S функцій. Підготовка і сполучення з акордами домінантової групи.</p> <p>Практичні завдання. Письмова робота – гармонізація мелодії з використанням SII 6. Гра на фортепіано заданих гармонічних зворотів по темі. Аналіз уривків з музичних творів.</p>	3	4	1, 2, 3, 4, 7, 9, 10, 11, 12, 13
<p>Тема 17. Тризвук VI ступеня ладу (TSVI). Перервана каденція.</p>	<p>Теорія. Вивчити теоретичний матеріал практичного заняття. Тризвук VI ступеня ладу (TSVI). Функційні особливості VI ступеня. TSVI – проміжна ланка (T – TSVI – S або SII 6). Перервана каденція. Перерваний зворот (D – TSVI)</p>	4	4	1, 2, 3, 4, 7, 9, 10, 11, 12, 13

	<p>Практичні завдання. Письмова робота – гармонізація мелодії з використанням перерваного звороту (D 7 – TSVI). Гра на фортепіано заданих гармонічних зворотів по темі. Аналіз уривків з музичних творів.</p>			
<p>Тема 18. Септакорд II ступеня (SII 7)</p>	<p>Теорія. Вивчити теоретичний матеріал практичного заняття. Септакорд II ступеня (SII 7). Функційні особливості. Обернення SII 7. Розв’язання SII 7 та його обернень у T, T 6 та прохідний T 6/4 і K 6/4. Внутрішньо функціональний перехід SII 7 та його обернень у D 7 та його обернення</p> <p>Практичні завдання. Письмова робота – гармонізація мелодії з використанням SII 7 з оберненнями. Гра на фортепіано заданих гармонічних зворотів по темі. Аналіз уривків з музичних творів</p>	4	4	1, 2, 3, 4, 7, 9, 10, 11, 12, 13
<p>Тема 19. Увідні септакорди (DVII 7)</p>	<p>Теорія. Вивчити теоретичний матеріал практичного заняття. Увідні септакорди (DVII 7). Види DVII 7. Септакорд сьомого ступеня та його обернення як акорд доміантової функції. Підготовлення та розв’язання DVII 7 в тоніку. Внутрішньо функціональний перехід DVII 7 та його обернень у D 7 та його обернення.</p>	4	4	1, 2, 3, 4, 7, 9, 10, 11, 12, 13

	<p>Практичні завдання. Письмова робота – гармонізація мелодії з використанням DVSII 7 з оберненнями і внутрішньо функціональними переходами у D 7 та його обернення. Гра на фортепіано заданих гармонічних зворотів по темі. Аналіз уривків з музичних творів.</p>			
<p>Тема 20.</p> <p>Домінантн онакорд (D 9)</p>	<p>Теорія. Вивчити теоретичний матеріал практичного заняття.</p> <p>Домінантнонакорд (D 9). Визначення і позначення. Великий і малий онакорд. Акордова підготовка і розв’язання D 9 в T.</p> <p>Практичні завдання. Письмова робота – гармонізація мелодії з використанням D 9. Гра на фортепіано заданих гармонічних зворотів по темі. Аналіз уривків з музичних творів.</p>	2	4	1, 2, 3, 4, 7, 9, 10, 11, 12, 13
<p>Тема 21.</p> <p>Менш вживані акорди домінантової групи.</p>	<p>Теорія. Вивчити теоретичний матеріал практичного заняття.</p> <p>Менш вживані акорди домінантової групи. Секстакорд VII-го зменшеного ступеня (DVII 6). Подвоєння звуків Тризвук III ступеня мажору (DIII). Функціональна особливість тризвуку третього ступеня. Особливості використання.</p> <p>Практичні завдання. Письмова робота – гармонізація мелодії з використанням DVII 6 та DIII. Гра</p>	4	2	1, 2, 3, 4, 7, 9, 10, 11, 12, 13

	на фортепіано заданих гармонічних зворотів по темі та висхідного та низхідного верхнього тетраорду натурального мажору. Аналіз уривків з музичних творів.			
<p>Тема 22.</p> <p><i>Домінанта з секстою</i></p>	<p>Теорія. Вивчити теоретичний матеріал практичного заняття. Домінанта з секстою. Особливості акорду. Умови використання. Домінанта з секстою в каденціях як затримання або як упередження.</p> <p>Практичні завдання. Письмова робота – гармонізація мелодії з використанням домінанти з секстою в каденціях. Гра на фортепіано заданих гармонічних зворотів по темі. Аналіз уривків з музичних творів.</p>	2	2	1, 2, 3, 4, 7, 9, 10, 11, 12, 13
<p>Тема 23.</p> <p><i>Акорди подвійної домінанти (DD, DD 7, DDVII 7)</i></p>	<p>Теорія. Вивчити теоретичний матеріал практичного заняття. Акорди подвійної домінанти (DD, DD 7, DDVII 7. Функціональні особливості та призначення акордів DD. DD в мінорі. DD в каденції. Місце DD в каденційних зворотах.</p> <p>Практичні завдання. Письмова робота – гармонізація мелодії з використанням акордів DD в каденціях. Гра на фортепіано заданих гармонічних зворотів по</p>	4	5	1, 2, 3, 5, 6, 9, 10, 11, 12, 13

	темі. Аналіз уривків з музичних творів.			
<p>Тема 24.</p> <p><i>Подвійні домінанти в середині побудови.</i></p>	<p>Теорія. Вивчити теоретичний матеріал практичного заняття.</p> <p>Подвійні домінанти в середині побудови. Акордова підготовка і розв'язання акордів DD у позакаденційних умовах.</p> <p>Практичні завдання Письмова робота – гармонізація мелодії з використанням акордів DD . Гра на фортепіано заданих гармонічних зворотів по темі. Аналіз уривків з музичних творів.</p>	2	3	1, 2, 3,5, 6, 9, 10, 11, 12, 13
<p>Тема 25.</p> <p><i>Альтерація акордів подвійної домінанти</i></p>	<p>Теорія. Вивчити теоретичний матеріал практичного заняття.</p> <p>Альтерація акордів подвійної домінанти (DD 7 b5, DDVII 7 b 3). Умови використання.</p> <p>Практичні завдання. Письмова робота – гармонізація мелодії з використанням альтерованих акордів DD. Гра на фортепіано заданих гармонічних зворотів по темі. Аналіз уривків з музичних творів</p>	4	4	1, 2, 3, 5, 6, 9, 10, 11, 12, 13
<p>Тема 26.</p> <p><i>Альтерація акордів субдомінанто</i></p>	<p>Теорія. Вивчити теоретичний матеріал практичного заняття.</p> <p>Хроматичне змінення II ступеня в акордах S. Неаполітанський акорд.</p>	2	2	1, 2, 3, 5, 6, 9, 10, 11, 12, 13

<p><i>вої групи.</i> Неаполітанський акорд</p>	<p>Пониження II ступеня. Подвоєння, підготовка, розв'язання.</p> <p>Практичні завдання. Письмова робота – гармонізація мелодії з використанням неаполітанської гармонії. Гра на фортепіано заданих гармонічних зворотів по темі. Аналіз уривків з музичних творів.</p>			
<p>Тема 27.</p> <p>Типи тональних співвідношень Відхилення, модуляція, співставлення</p>	<p>Теорія. Вивчити теоретичний матеріал практичного заняття. Типи тональних співвідношень. Однотональний та різнотональний виклади музичного матеріалу. Головні й побічні тональності. Функціональний зв'язок головної та побічної тональності. Тональний план.</p> <p>Практичні завдання. Аналіз уривків з музичних творів.</p>	2	2	1, 2, 3, 5, 6, 9, 10, 11, 12, 13
<p>Тема 28.</p> <p>Відхилення</p>	<p>Теорія. Вивчити теоретичний матеріал практичного заняття. Хроматична система. Тональності діатонічної спорідненості. Прохідні й каденційні відхилення. Засоби відхилення. Поняття про побічні доміанти та субдомінанти.</p> <p>Практичні завдання. Визначати побічні доміанти до різних діатонічних ступенів ладу.</p>	4	5	1, 2, 3, 5, 6, 9, 10, 11, 12, 13

	Аналіз уривків з музичних творів.			
Тема 29 Відхилення. Хроматичні секвенції	Теорія. Вивчити теоретичний матеріал практичного заняття. Хроматину секвенції – ланцюжок відхилень у інші тональності. Будова ланки секвенції. Голосоведення. Секвентне розширення періоду. Практичні завдання. Грати на фортепіано хроматичні секвенції в тональності до 2-х ключових знаків. Аналіз уривків з музичних творів.	4	4	1, 2, 3, 5, 6, 9, 10, 11, 12, 13
Тема 30. Модуляція	Теорія. Вивчити теоретичний матеріал практичного заняття. Модуляція. Визначення: модуляція – перехід в іншу тональність та закріплення її досконалою каденцією. Типові напрями модуляцій. Модуляція як фактор формотворення. Модулюючий період. Функції модуляції в музичній формі. Типи модуляцій. Практичні завдання. Аналіз уривків з музичних творів	2	3	1, 2, 3, 5, 6, 9, 10, 11, 12, 13
Тема 31. Модуляція в тональності діатонічної спорідненості	Теорія. Вивчити теоретичний матеріал практичного заняття. Модуляція в тональності діатонічної спорідненості або першого ступеня спорідненості. Визначення тональностей I ступеня	4	5	1, 2, 3, 5, 6, 9, 10, 11, 12, 13

	<p>спорідненості до даної. Чотири етапи модуляційного процесу: підготовка, спільний акорд, модулюючий акорд, закріплення нової тональності – наявність заключної каденції.</p> <p>Практичні завдання. Визначення тональності діатонічної спорідненості до даної. Письмова робота – гармонізація мелодії з модуляцією першого ступеня</p> <p>спорідненості. Гра на фортепіано заданих гармонічних зворотів по темі. Аналіз уривків з музичних творів.</p>			
<p><i>Загальна кількість годин самостійної роботи</i></p>		<p>98</p>	<p>120</p>	

ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ

**навчальної дисципліни «ГАРМОНІЯ»
для підготовки до підсумкового контролю**

1. Типи акордів та їх назви.
2. Функціональна система головних тризвуків. Логіка послідовності гармонічного звороту.
3. Тризвуки. Обернення тризвуків та їх назви.
4. Септакорди. Обернення септакордів та їх назви.
5. Чотириголосий виклад тризвуків. Подвоєння в тризвуках. Мелодичне положення тризвуків. Перехрещення голосів.
6. Головні тризвуки. Гармонічний зворот.
7. Формули зворотів. Назви зворотів.

8. Сполучення головних тризвуків. Способи сполучення тризвуків (гармонічний, мелодичний).
9. Переміщення акорду. Техніка переміщення. Переміщення із зміною та без зміни розташування.
10. Період. Речення. Каденції. Каденції та їх види.
11. Гармонізація мелодії головними тризвуками.
12. Стрибки терцових тонів в мелодії та особливості сполучення.
13. Практичні вказівки по гармонізації баса.
14. Функційні особливості К 6/4, його поліфункціональність, метричні умови, різні можливості для його використання.
15. Будова сектакордів головних тризвуків, подвоєння звуків, вузьке, широке, мішане розташування, умови голосоведіння.
16. Сполучення тризвуків з сектакордами, переміщення. паралельний і протилежний рух квінт, прим та октав як заборонений прийом голосоведіння.
17. Сполучення двох сектакордів кварто-квінтового і секундового співвідношення. Особливості мінору.
18. Стрибки при сполученні тризвуків з сектакордами та двох сектакордів. Стрибки квінт і прим, подвійні стрибки.
19. Види квартсектакордів. Прохідні та допоміжні квартсектакорди (6/4).
20. Умови використання квартсектакордів.
21. Септакорди. Види септакордів.
22. Основний домінантсептакорд (D 7). Розв'язання D 7 в T(t).
23. Зворот К 6/4 – D7. Підготовка D 7 і голосоведення.
24. Обернення D 7. Назви і позначення. Правила розв'язання обернень D 7 в тоніку.
25. Сектакорд і тризвук II ступеня (SII 6 та SII). SII 6 – подвоєння.
26. Приготування SII 6 та SII акордами T та S функцій та розв'язання.
27. Функційні особливості VI ступеня. TSVI – проміжна ланка (T – TSVI – S або SII 6).
28. Перервана каденція. Особливості розв'язання D 7 в тризвук VI ступеня.
29. Функційні особливості II 7 як акорду субдомінантової групи. Обернення II 7. Розв'язання SII 7 та його обернень у T, T 6.
30. Внутрішньо функціональний перехід SII 7 та його обернень у D 7 та його обернення.
31. Види DVII 7. Септакорд сьомого ступеня та його обернення як акорд домінантової функції. Підготовлення DVII 7 та особливості розв'язання VII 7 в тоніку.
32. Особливості повного внутрішньо функційного переходу основних септакордів з розв'язанням в тонічну функцію [II7 – VII7 – D 7 – T(t)].
33. Домінантнонакорд (D 9). Акордова підготовка і розв'язання D 9 в T.

34. Менш вживані акорди домінантової групи. Тризвук III ст. Секстакорд VII ст.
35. Домінанта з секстою. Особливості акорду. Умови використання.
36. Акорди подвійної домінанти (DD, DD 7, DDVII 7). Функціональні особливості та призначення акордів DD.
37. Місце DD в каденційних зворотах. Найпоширеніші каденційні різновиди DD: DD 5/6 і 3/4, DDVII 7 і 5/6.
38. Альтерація акордів подвійної домінанти
Види альтерації DD (DD 7 b5, DDVII 7 b 3). Умови використання.
39. Альтерація акордів субдомінантової групи. Неаполітанський секстакорд.
40. Типи тональних співвідношень: відхилення, модуляція, співставлення.
41. Відхилення. Метричні умови здійснення відхилень. Засоби відхилення, поняття про побічні домінанти та субдомінанти. Неприпустимість перечення.
42. Хроматичні секвенції – ланцюжок відхилень у інші тональності. Будова ланки. Голосоведіння. Секвентне розширення періоду.
43. Модуляція. Типи модуляцій.
44. Модуляція першого ступеня спорідненості. Визначення тональностей діатонічної спорідненості (I ступеня спорідненості).
45. Чотири етапи модуляційного процесу (підготовка, спільний акорд, модулюючий акорд, закріплення нової тональності – наявність заключної каденції).
46. (Теорія). Поняття модуляцій другого ступеня спорідненості. Визначення. Модуляція в тональності з різницею в 2-а ключових знаки.
47. Модуляція другого ступеня спорідненості в тональності з різницею в 3-5 ключових знаків.
48. (Теорія). Поняття енгармонічної модуляції. Визначення.
49. (Теорія). Енгармонічна модуляція через енгармонічні заміни звуків у VII 7, DDVII 7, побічних D 7 з оберненнями.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література:

1. Асеев І. Збірник задач з гармонії. Київ : Музична Україна, 1983.
2. Вознюк. П. Т., Поляковська С. П. Гармонія : Навчально-методичний посібник. Київ : Музична Україна, 2018. 144 с.
3. Дубінець І. В. Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів з навчальної дисципліни Гармонія (модульний курс) : навчальний посібник. Донецьк : ЛАНДОН-XXI, 2012. 252 с.

4. Дубінін І. Гармонія: в 2 ч. Київ : Музична Україна, 1981. Ч.1, 1981. 135 с.
5. Дубінін І. Гармонія: в 2 ч. Київ : Музична Україна, 1981. Ч. 2. 173 с.
6. Завісько Н. З., Лемішко М. М. Гармонія. Ч. 2. Хроматика. Навчальний посібник. Вінниця : Нова книга, 2016. –216 с.
7. Лемішко Л. Гармонія. Ч. 1. Діатоніка.: Навчальний посібник. Вінниця : Нова книга, 2010. 224 с.
8. Михайловський Р. С. Послідовність інтервалів та акордів: метод. рекомендації для викладачів та учнів. Київ, 2013. 36 с. Ноти, іл .
9. Пасічник В., Іваньо О., Новак Б. Гармонія : навч. посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2015. 140 с.; ноти.
10. Сисак Л. М. Практичні поради з вивчення гармонії. Методичні рекомендації. Вінниця: Нова книга, 2012. – 88 с.

Додаткова література:

11. Барабашов В. Практический курс по гармонии. Київ : Музична Україна, 1987. 259 с.
12. Левицький І. Популярна наука гармонії. Нью-Йорк: «Говерля», 1966. 92с.
13. Пасічник В. Гармонія. Методичний посібник. Львів : Растр-7, 2015. 56 с.
14. Пасічник В., Іваньо О., Новак Б. Методичні рекомендації з курсу «Гармонія» для студентів вищих навчальних закладів II-IV рівня акредитації. Львів : Растр-2015. 48с.
15. Скорик М. Структура і виражальна природа акордики в музиці ХХ ст. Київ : Музична Україна, 1983. 160 с.
16. Юцевич Ю. Словник-довідник музичних термінів. Вид 2-ге, переробл. І допов. Тернопіль : Навч кн.-Богдан, 2009. 352 с.